

IVICA ZVONAR

**FRAN BARAC I UJEDINJENJE HRVATSKE BOGOSLOVSKE
AKADEMIJE SA STAROSLAVENSKOM AKADEMIJOM I
LEONOVIM DRUŠTVOM**

Ivica Zvonar
Odsjek za povijesne znanosti HAZU
HR 10000 Zagreb

UDK: 262.1:929 Barac, F.
061.2(497.5)(091)
Stručni članak
Ur.: 2003-10-10

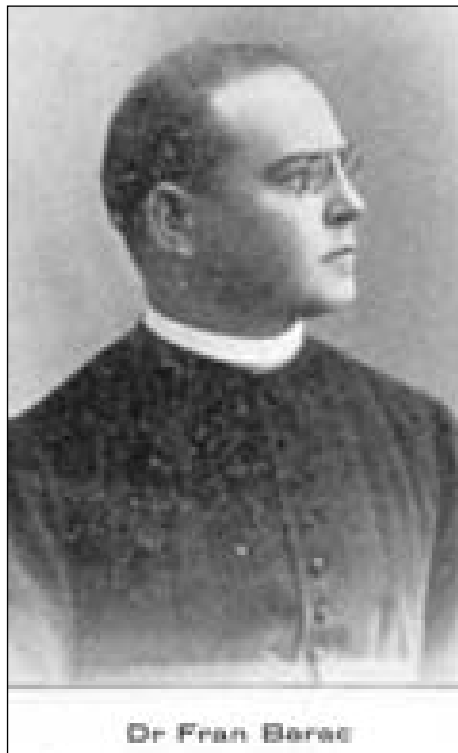
Autor u radu prikazuje zbivanja u svezi s ujedinjenjem krčke Staroslavenske akademije i senjskoga Leonova društva s Hrvatskom bogoslovskom akademijom. Osobita je pozornost posvećena sjednicama Odbora HBA, na kojima se raspravljalo o ovoj problematici, te je ukratko istaknuta aktivnost dr. Frana Barca, koji je vodio pregovore oko ujedinjenja.

1. Hrvatska bogoslovska akademija¹ i dr. Fran Barac

Dr. Fran Barac bio je istaknuti svećenik, teolog i političar, koji je svojim djelovanjem ostavio zapažen trag u crkvenom, političkom, te kulturnom i znanstvenom životu Hrvatske koncem 19. i u prvoj polovici 20. stoljeća.² Osobito je važna bila njegova uloga u zbivanjima u svezi s osnivanjem i preustrojem Hrvatske bogoslovske akademije (HBA).

¹ *Hrvatska enciklopedija* služi se pojmom Hrvatska bogoslovna akademija. Usp. *Hrvatska enciklopedija*, 2002, 727. Smatram da je ispravnije držati se prvotnog, izvornog pojma Hrvatska bogoslovska akademija.

² O djelovanju dr. Barca usp. I. ZVONAR, 2002a, 176-186; I. ZVONAR, 2002b, 409-433.

Sl. 1. Teolog i političar dr. Fran Barac (1872. – 1940.).

Od utemeljenja Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu zabilježeno je nekoliko pokušaja da se "rasijani bogoslovski radnici po našim zemljama što uže međusobno povežu". Odras tih nastojanja je bio i osnutak *Bogoslovske smotre* godine 1910. Nakon svršetka Prvoga svjetskog rata sve se više "stala osjećati potreba čvrste obrane i na peru i na riječi visokih kršćanskih istina i života".³ Tako je došlo i do osnivanja Hrvatske bogoslovske akademije,⁴ a osobito važnu ulogu u tome je imao i dr. Barac, jer je kao dekan Bogoslovnog fakulteta predsjedao u prostorijama dekanata sjednici, na kojoj je 19. listopada 1922. osnovana HBA.⁵ Naime, na poziv privremenoga pripravnog odbora, kome je na čelu bio dr. Frane Bulić, sastalo se "mnoštvo najviđenijih naših literarnih trudbenika iz svih hrvatskih zemalja". Sastanak je otvorio nadbiskup dr. Bauer, a glavni referent dr. Barac "osvijetlio je ponajprije sa svih strana pitanje osnutka

³ *Bogoslovska smotra*, 1923, 122-125.

⁴ J. BUTURAC, 1977, 22.

⁵ *Bogoslovska smotra*, 1940, 393.

naučnog bogoslovskeg društva, a zatim predložio za to društvo nacrt pravila". *Katolički list* o ovom događaju piše: "Prof. je Barac u svom referatu, koji se odlikovao i bogatom sadržinom i ukusnom formom, lijepo istaknuo prevažnu ulogu bogoslovske znanosti u prosvjeti svakog naroda. Orisao je vjerno, živim crtama i prilike u svijetu uopće, a naše domaće napose. Kod nas upravo treba da se organizira što veći broj pristaša bogoslovske znanosti u strogom i širem smislu značenja riječi. Nove prilike apeliraju na novo oružje, kojim treba da bude danas snabdjeven svaki tko hoće da bude propovjednik kršč. prosvjete i vjere."⁶

Od 1923. do 1935. Barac je bio potpredsjednik Akademije, a nakon smrti don Frane Bulića (1935.) izabran je "jednodušno aklamacijom" za predsjednika. Nastojeći što bolje organizirati rad i osigurati financijsku neovisnost Hrvatske bogoslovske akademije i časopisa *Bogoslovska smotra*, Barac je predložio prikupljanje dobrovoljnih priloga u tu svrhu, a na sjednici od 22. listopada 1924. priopćuje "da je on na korist Hrvatske Bogoslovske akademije uložio kod Prve Hrvatske štedionice 25.000 dinara".⁷

Svojim radom i zalaganjem Barac je nastojao proširiti opseg djelovanja Akademije. Slijedom toga nastojao je učinkovitije organizirati rad HBA, te u njezin okvir privući i uključiti društva koja su se bavila temama vezanim za razvoj bogoslovlja i obranu krščanske vjere. U ovome radu razmotrit ćemo upravo djelovanje dr. Frana Barca oko uključenja Staroslavenske akademije i Leonova društva u krilo HBA, kao i preustroj Akademije u razdoblju od 1926. do 1928. godine.

2. Kriza u djelovanju Staroslavenske akademije i Leonova društva

Staroslavenska je akademija bila osnovana u Krku na skupštini održanoj "18. studenoga 1902. sa svrhom da njeguje staroslavenski liturgijski jezik, promiče njegovo učenje te da goji glagoljsko crkveno pjevanje u skladu s crkvenim propisima". Osobite zasluge za osnivanje i razvoj Akademije imali su krčki biskup dr. Antun Mahnić i njegov generalni vikar Fran Volarić, te priznati stručnjak za glagoljicu, češki svećenik dr. Josip Vajs.⁸ Biskup Mahnić je kao pokrovitelj snažno na razne načine (npr. novčanim donacijama, utemeljenjem tiskare i dr.) podupirao rad Akademije. Prisustvovao je glavnim skupštinama i

⁶ *Bogoslovska smotra*, 1922, 524-527.

⁷ *Bogoslovska smotra*, 1940., 392-394. Također, o Barčevoj novčanoj potpori radu Akademije usp. T. J. ŠAGI-BUNIĆ, 1990, 207-272. Tu je dan kratak opis Barčevih nastojanja oko pitanja financiranja HBA (229, 237), sjemeništa (250) i fakulteta (253).

⁸ J. BUTURAC, 1977, 7. Također, usp. P. STRČIĆ – A. BOZANIĆ, 2002.

odbornim sjednicama, te sudjelovao u donošenju gotovo svih odluka. Ustrajno je vršio ulogu "posrednika između akademije i izvanjega svijeta", jer je "za akademiju dopisivao i razgovarao sa svjetovnim ili crkvenim vlastima te visokim ličnostima".⁹

Leonovo društvo iz Senja bilo je osnovano 30. rujna 1908. na skupštini održanoj uz potporu kapucina o. Bernardina Škrivanića u Rijeci. I ovom je prigodom biskup Mahnić bio "duša i začetnik" Društva, koje je osnovano sa zadaćom da unapređuje kršćansku filozofiju i znanost. Na ovoj sjednici bilo je izabrano ravnateljstvo, koje su činili: "dr. Fran Binički pročelnik, dr. Dragutin Smokvina zamjenik, dr. Ivan Starčević tajnik, dr. Ante Lončarić blagajnik (svi u Senju)". Također, odlučeno je da *Hrvatska straža* postane glasilo Leonova društva. U raspravi o radu Društva istaknuto je da će njegova prva zadaća biti "da se suprotstavi pohari modernizma, koji je zahvatio Hrvatsku". U tom je kontekstu naglašeno da što prije treba izdati odgovarajuću literaturu iz područja apologetike i estetike, kao i odgovarajuću enciklopediju. Dr. Binički je napomenuo da će "društvo podupirati ne samo svoje članove već i druge znanstvene pothvate, koji stoje na katoličkim načelima". Zato mu je osobito stalo da osnuje zakladu za mlade pisce, a radi toga će i *Hrvatska straža* otvoriti posebnu rubriku.¹⁰ Početkom 1909. Binički na stranicama *Hrvatske straže* ističe da je Leonovo društvo osnovano zato što su Matica hrvatska i Jugoslavenska akademija krenule stranputicom, odnosno zanemarile katolička načela i okrenule se modernim utjecajima. On drži da Društvo treba na tragu *Hrvatske straže* i *Vrhbosne* "organizovati hrvatske učenjake, koji će njegovati kršćansku filozofiju i znanost; ima izabrati djela, koja su prijeko potrebna hrvatskom općinstvu; ima uzgojiti pomladak, koji će hrvatsku znanost dići na visinu; ima podupirati sve pothvate prave znanosti". Leonovo se društvo u ostvarenju ovih zadaća nada novčanoj potpori crkvenih ljudi i svjetovnjaka, jer smatra da svatko tko pomaže rad Društva "vrši samo svoju hrvatsku i kršćansku dužnost" i time daje pomoć u obnovi i preporodu Hrvatske.¹¹

⁹ Za osnovne informacije o utemeljenju i radu Staroslavenske akademije usp. V. ŠTEFANIĆ, 1944, 3-56.

¹⁰ "Leonovo društvo", 1908, 646-650. U svezi s borbom protiv modernizma valja napomenuti da se ovdje poglavito mislilo na pisanje svjetovnog tiska i istupe pojedinih istaknutih javnih djelatnika protiv Katoličke crkve, ali i na žestoku polemiku koja se u razdoblju od 1907. do 1911. vodila na stranicama *Hrvatske straže*, *Bogoslovske smotre*, *Vrhbosne* i drugih listova, a razvila se nakon tiskanja habilitacione studije dr. Frana Barca *O modernoj katoličkoj apologetici* u Požegi 1907.

¹¹ F. BINIČKI, 1908, 1-13.

Sl. 2. *Hrvatska straža*, glasilo Leonova društva u Senju, original u Sakralnoj baštini Senj

Potrebno je kratko reći da su oba društva u svojem djelovanju imala relativno skromne učinke, jer nisu imala odgovarajuća sredstva, a ni ljude da ostvare zacrtane zadatke. Ratne i poratne nedaće, te Mahnićeva smrt godine 1920., navijestili su teške dane za život ovih društava. Također, društva nisu uspjela privući interes za suradnju u drugim hrvatskim krajevima, a i udaljenost od većega kulturnog središta bila je zapreka jačem razvoju. Zato je za njihov daljnji opstanak bilo prijeko potrebno da dođe do stanovite reorganizacije i preseljenja u Zagreb, gdje je ipak bilo više stručnjaka i imućnijih ljudi koji su mogli bilo radom, bilo novčanom potporom osigurati njihov opstanak.

3. *Uloga dr. Frana Barca¹² u procesu ujedinjenja Staroslavenske akademije i Leonova društva s Hrvatskom bogoslovskom akademijom*

Hrvatska bogoslovska akademija je na sjednici održanoj 2. lipnja 1926. u dekanatu Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu prvi put raspravljala o ujedinjenju

¹² Zanimljivo je napomenuti da obitelj Barac "potječe starinom iz sela Baraca kod Grižana u našem milovidnom Vinodolu". Usp. "†Tomo Barac", *Novine*, Zagreb, 1918, 1. Najvjerojatnije je obitelj Barac zbog svojih trgovačkih poslova u prvoj polovici 19. st. doselila u Podravinu, jer je Fran Barac rođen 1872. u Šemovcima.

sa Staroslavenskom akademijom i Leonovim društvom. Sjednici je predsjedao prvi potpredsjednik Akademije dr. Fran Barac. "Na dopis Staroslavenske Akademije od 25. V. 1926. (spis br. 95) zaključeno je, da se u principu usvaja ponuda Starosl. Akademije o sjedinjenju s HBA, ali je kod toga nužno, da obje Akademije tvore organsku cjelinu, pa se prepušta odboru ad hoc, u koji ulaze dr Barac, dr Ruspini i dr Zimmermann, da izradi konkretan prijedlog u tom smislu i da uopće vode dalje pregovore."¹³ Daljnje pregovore o uvjetima ujedinjenja vodio je dr. Barac, koji je u pregovorima zastupao želju da "fuzija bude podpuna t. j. da bude jedinstven odbor i blagajna".¹⁴ Naime, bilo je i prijedloga da društva u Zagrebu nastave djelovati samostalno.

Na odborskoj sjednici HBA održanoj "dne 21. siječnja 1927. u dekanatu teološkog fakulteta" potpredsjednik dr. Barac izvijestio je nazočne o pregovorima što ih vodi s krčkom Staroslavenskom akademijom i senjskim Leonovim društvom. Tom je prigodom istaknuo: "Radi se kod toga i o ideji preustrojstva HBA tako, da bi se podijelila u razrede ili odjele: filozofski, što bi ga zastupalo Leonovo Društvo, zatim filološki, što bi ga zastupala Starosl. Akademija, pa onda teološki i eventualno još historijski. Ali je pitanje, da li je HBA već sada sposobna za takovo preustrojstvo. Međutim, pregovori sa Starosl. Akademijom nijesu još ni dovršeni. Potpredsjednik izvješćuje što je pisao Starosl. Akademiji na temelju zaključka i ovlaštenja Odbor sjednice od 2. VI. 1926. Po § 7. Pravila mogla bi se ustanoviti staroslav. sekcija HBA, u kojoj bi rad bio samostalan, ali uprava t.j. u prvom redu blagajna mora da pripada jedinstvenom Odboru HBA. Na tom bi se temelju moglo provesti preustrojstvo HBA, a u tu svrhu bi se eventualno sazvala također izvanredna skupština, da se neki paragrafi Pravila izmijene. O svemu tome pisao je potpredsjednik i Leonovu Društvu u Senj, pa je od njega stigao već i odgovor: Odbor Leonova društva već sada pristaje da se to društvo pripoji HBA, a u tu će svrhu sazvati i glavnu skupštinu, koja će sigurno također na to pristati. Međutim je stigao i odgovor Staroslav. Akademije na pismo potpredsjednika od 30. XII. 1926.: Krčka Akademija u načelu pristaje na pripojenje HB Akademiji sa jedinstvenom upravom, ali imade još poteškoća u detaljima s obzirom na svoja Pravila i naročito glede svojih članova laika, pa u tom traži odgovor HBA." Zatim se razvila diskusija oko ovih pitanja, a dr. Svetozar

¹³ Arhiv Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, Zapisnik Odborske sjednice HBA (dalje: Zapisnik) od 2. lipnja 1926. Ovdje se koristim prigodom da ljubaznim djelatnicima Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, ponajprije gospodinu dekanu prof. dr. Josipu Balobanu i tajniku Davoru Mavriću, te gospođi Branki, srdačno zahvalim na pomoći i suradnji tijekom istraživanja u arhivu Fakulteta.

¹⁴ V. ŠTEFANIĆ, 1944, 32-33.

Rittig predložio je da se Staroslavenska akademija "ne unificira sasvim sa HBA, nego da se cijela HBA organizira po uzoru bečkog Leonova društva tako, da pojedine sekcije ili grupe budu u toliko autonomne, te imadu vlastiti djelokrug i vlastitu blagajnu". Nakon kraće rasprave bio je prihvaćen prijedlog dr. Barca, te je zaključeno: "Prima se na znanje dopisivanje prvoga potpredsjednika Dr Barca sa Staroslav. Akademijom u Krku i Leonovim Društvom u Senju, da se ujedine sa HBA. Odgovori Leonovog Društva primaju se na znanje, jednako i oni Staroslav. Akademije. Gledom na ovu, koju također u načelu pristaje, treba da se o daljnjim modalitetima vode definitivni pregovori."¹⁵

O priključenju Staroslavenske akademije u krilo HBA raspravljalo se na odborskoj sjednici HBA "dne 12. svibnja 1927. u dekanatu teološkog fakulteta". Izvještaj o trenutnom stanju podnio je dr. Barac. On je tada istaknuo: "Pravila njihova i naša u glavnom se slažu (v. br. 5./1927., gdje su iznesene u isporodbi sve točke Pravila, koje ovdje dolaze u obzir). Jedino: Krčka Starosl. Akademija nema zasebnih članova radnika, a svi članovi imadu pasivno pravo glasa, dok kod HBA to pravo imadu samo članovi radnici. Teškoća je bila u tome, što Krčka Starosl. Akademija imade i laike za članove, koji dakle prema pravilima njihovim mogu biti birani i u Odbor." Dr. Barac je napomenuo da je bio poslao konačne i konkretne prijedloge Staroslavenskoj akademiji sukladno zaključku Odborske sjednice HBA od 21. I. 1927. Staroslavenska akademija obavijestila ga je u pismu od 4. svibnja 1927. da prihvaća sjedinjenje. Ovaj odgovor HBA prihvaća, te priopćava da se: "Staroslavenska Akademija u Krku raspušta i ulazi pod imenom 'staroslavenski (filološki) odsjek' u Hrvatsku Bogoslovsku Akademiju u Zagrebu kao njezin organički dio. Staroslavenski će odsjek imati vlastitoga pročelnika i tajnika, nastanjene u Zagrebu ili u njegovoj bližoj okolici, koji će kao takovi ući u Odbor HBA. Sadašnji doživotni članovi Staroslavenske Akademije postaju eoipso članovima staroslavenskog odsjeka i po tom HBA. (To su počasnici, utemeljitelji i podupiratelji.)". Sva imovina Staroslavenske akademije postaje imovinom HBA. Dalje, potpredsjednik Barac izvješćuje da Staroslavenska akademija u Krku želi da se "odmah štampaju dvije njihove stvari, koje bi oni, prema svojoj dosadašnjoj praksi, dali svojim članovima kao društveni dar za g. 1926. i 1927." Dr. Barac je upozorio nazočne da se će nakon ujedinjenja HBA sa Staroslavenskom akademijom i Leonovim društvom "morati sazvati izvanredna skupština HBA, da se provede fuzija".¹⁶

¹⁵ Zapisnik od 21. siječnja 1927.

¹⁶ Zapisnik od 12. svibnja 1927.

Sl. 3. Dr. Ivan Starčević (1877. – 1934.) tajnik Leonova društva u Senju i kasniji senjski biskup, originalna fotografija čuva se u Sakralnoj baštini Senj

Glavna tema dnevnog reda odborske sjednice HBA održane "dne 24. lipnja 1927. u dekanatu teološkog fakulteta" pod predsjedanjem dr. Barca, bila je "fuzija 'Staroslavenske Akademije u Krku' i 'Leonovog društva u Senju' sa HBA u Zagrebu". Ovom je prigodom Barac kratko napomenuo da se o ujedinjenju već više puta raspravljalo, te da je i na glavnoj skupštini Akademije održanoj u siječnju 1927. ta ideja u načelu bila prihvaćena. Također, predstavnici obaju društava dogovorili su se s potpredsjednikom Barcem o načinu i uvjetima ujedinjenja s HBA. Sada je preostalo i da se Odbor HBA izjasni prihvaća li navedeno ujedinjenje. Nakon ovog Barčeva izlaganja zaključeno je da se jednoglasno i bez rasprave prihvaća spajanje HBA s oba društva, koja time postaju integralni dijelovi HBA kao posebni odsjeci, te imenuju po dva svoja odbornika. "Po ovim društvima imenovani odbornici – predsjednik i tajnik Staroslavenskog odsjeka HBA te predstojnik i tajnik filozofskog odsjeka HBA – optiraju se odmah sada u Odbor HBA. Oni treba da sa dojakošnjim Odborom HBA provedu faktično ujedinjenje (fuziju) odmah u jesen o. g., kad se u oktobru opet saberu profesori bogoslovskega fakulteta u

Zagrebu. Oni treba da s Odborom HBA prema novim potrebama popune pravila i poslovnik HBA. Treba da svoj eventualni inventar, biblioteku, spise i blagajnu prenesu u HBA u Zagrebu i tu da si u određenim prostorijama udese kako žele."¹⁷

O provedbi ujedinjenja Staroslavenske akademije i Leonova društva s HBA raspravljalo se i na odborskoj sjednici HBA održanoj "dne 10. prosinca 1927. u dekanatu teološkog fakulteta". Biskupski ordinarijat u Senju je prema sporazumu o ujedinjenju imenovao svoje delegate, isusovca Milana Pavelića i Matiju Golika, koji će s Odborom HBA provesti ujedinjenje i osnovati filozofski odsjek u HBA. Na žalost, obojica zbog slabog zdravlja i niza drugih obveza nisu mogli djelatno surađivati u ovom poslu. Ravnateljstvo Staroslavenske akademije u likvidaciji pak izvještava HBA da je prema sporazumu o ujedinjenju "izabralo preč. g. Msgra Dr Ritiga predstojnikom i vlč. g. O. Josipa Dujmovića tajnikom 'staroslavenskog odsjeka' HBA". Dr. Barac, kao predsjedatelj, naglašava da su imenovani predstavnici obaju društava pozvani da se odmah uključe u rad, odnosno pozvani su na odborsku sjednicu u svojstvu delegata. Također, on drži "da ova fuzija ne iziskuje promjenu Pravila HBA, nego samo njezinog Poslovnika", pa je zato zamolio članove Odbora dr. Andriju Živkovića i dr. Ivana Ruspinija "da s njime zajedno izrade novi Poslovnik, koji će onda biti predložen Odboru i Glavnoj Skupštini na prihvata". Dalje se raspravljalo o pojedinim detaljima provedbe ujedinjenja (npr. o prijenosu knjižnice Staroslavenske akademije iz Krka u Zagreb, novčanoj problematici, ulozi članstva u odlučivanju i dr.). Dr. Rittig je predložio da se od članova bivše Staroslavenske akademije i ostalih članova HBA formira odbora novoga staroslavenskog odsjeka, koji će uređivati svoj vlastiti *Vjesnik* u *Bogoslovskoj smotri*. Također, zaključeno je da M. Golik, čim ozdravi, provede s dr. Živkovićem "novčane transakcije ove fuzije 'Leonovog Društva' sa HBA, a glede osnivanja 'filozofskog Odsjeka' i rada u njemu raspravljati će se na slijedećoj Odborskoj sjednici". U ovim raspravama Barac je vrlo aktivno sudjelovao.¹⁸ Dakle, možemo reći da je tijekom 1927. dr. Barac intenzivno radio (dopisivao se i pregovarao) na sjedinjenju Staroslavenske akademije u Krku i Leonova društva u Senju s HBA.

Na sjednici održanoj 23. siječnja 1928. dr. Barac je predložio nacrt novog poslovnika, koji je napravio zajedno s dr. Živkovićem "u smislu fuzije 'Staroslavenske Akademije' u Krku i 'Leonovog Društva' u Senju sa HBA". O

¹⁷ Zapisnik od 24. lipnja 1927. Također, usp. J. BUTURAC, 1977, 7-8.

¹⁸ Zapisnik od 10. prosinca 1927.

prijedlogu se povela žustra rasprava u kojoj su sudjelovali tajnik dr. Aleksandar Gahs, dr. Rittig, dr. Barac, dr. Živković, dr. Julijan Jelenić i dr. Janko Šimrak. Pojedine točke poslovnika (npr. odredbe o članstvu, ustrojstvu i imovini HBA i dr.) tada su bile ispravljene i dopunjene.¹⁹ Glavna skupština HBA bila je sazvana na temelju zaključka odborske sjednice od 10. prosinca 1927. za 24. siječnja 1928.²⁰ Tada je HBA javno proglasila svoj preustroj, a Staroslavenska akademija i Leonovo društvo definitivno su se ujedinili u jedno društvo: "HBA s jednim ciljem, a to je unapređivanje bogoslovke znanosti i svih pomoćnih struka". Društva su, kako je bilo prethodno dogovoreno, postala unutar HBA posebni odsjeci sa svojim posebnim pročelnikom i tajnikom.²¹ Tom je prigodom dr. Barac izrazio nadu da će "ovo znamenito djelo t. j. provedena fuzija" biti snažan podstrek za napredak u organizaciji daljnjeg znanstvenog rada.²² U svezi s ujedinjenjem Andrija Živković je u *Katoličkom listu* u veljači 1928. istaknuo da je HBA "proširila svoj djelokrug", jer je "okupila u svoje krilo bivšu Staroslavensku Akademiju u Krku i bivše Leonovo društvo u Senju", pa ima tako tri odsjeka: filozofski, staroslavenski i opće bogoslovski. Također, izrazio je nadu da će svećenstvo jače poduprijeti rad Akademije. On smatra da katoličko svećenstvo, "pa baš naročito hrvatsko svećenstvo, mora i u novoj državi, da ostane naj snažniji kulturni faktor, kako je to bilo prije". Da bi to postiglo, potrebno je pratiti razvoj modernog bogoslovlja putem odgovarajuće stručne literature. Upravo HBA radi na izdavanju stručnih teoloških i filozofskih knjiga koje će pomoći kleru, ali i laicima u daljnjoj naobrazbi. Osim toga, Akademija je počela tiskati i svoju "naučno-popularnu knjižnicu", u kojoj će sustavno objavljivati predavanja što ih njezini članovi drže u Jeronimskoj dvorani u Zagrebu.²³

3. Zaključak

Staroslavenska akademija i Leonovo društvo nastojali su u svojem djelovanju njegovati i širiti staroslavenski liturgijski jezik te spašavati glagoljske spomenike, odnosno razvijati kršćansku filozofiju i znanost. Oba društva u ostvarenju tih plemenitih zadaća nisu imala odgovarajuća sredstva, a ni ljude da ostvare zacrtane ciljeve. Na žalost, društva nisu uspjela privući interes za suradnju u drugim hrvatskim krajevima, a i udaljenost od većega

¹⁹ Zapisnik od 23. siječnja 1928.

²⁰ *Katolički list*, 78, Zagreb, 1927, br. 50, 685. 1927, 685.

²¹ J. BUTURAC, 1977, 7.

²² A. ŽIVKOVIĆ, 1944, 57-60.

²³ A. ŽIVKOVIĆ, 1928, 73-74.

kulturnog središta bila je zapreka jačem razvoju. Zato je za njihov daljnji opstanak bilo prijeko potrebno da dođe do stanovite reorganizacije i preseljenja u Zagreb, koji je pružao bolje mogućnosti za njihov daljnji opstanak i razvoj. Osobito zapaženu ulogu u zbivanjima oko ujedinjenja Staroslavenske akademije i Leonova društva s HBA imao je dr. Barac. On je u razdoblju od 1926. do 1928. intenzivno i uspješno radio (dopisivao se i pregovarao) na ujedinjenju društava, te na reorganizaciji Hrvatske bogoslovske akademije.

Literatura

Arhiv Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, Zapisnik Odborske sjednice HBA.

"†Tomo Barac", *Novine*, Zagreb, br. 11, 18. I. 1918., 1.

Fran BINIČKI, Leonovo društvo, *Hrvatska straža*, Zagreb, 7, 1908, sv. 1-2, 1-13.

Josip BUTURAC, Iz povijesti Hrvatske bogoslovske akademije 1922.-1945., *Croatia Christiana Periodica: časopis Instituta za crkvenu povijest KBF-a u Zagrebu*, 1, Zagreb, 1977, 3-23.

Glavna skupština "Hrvatske Bogoslovske Akademije" u Zagrebu, *Katolički list*, 78, Zagreb, 1927, br. 50, 685.

Hrvatska bogoslovna akademija, *Hrvatska enciklopedija*, sv. 4, Zagreb, 2002, 727.

Leonovo društvo, *Hrvatska straža*, 6, Zagreb, 1908, sv. 5, 646-650.

Petar STRČIĆ – Antun BOZANIĆ, *Mahnić i njegova Staroslavenska akademija*, Krk 2002.

Vjekoslav ŠTEFANIĆ, Staroslavenska akademija u Krku, *Croatia Sacra: Arkiv za crkvenu povijest Hrvata*, 13-14, Zagreb, 1944, br. 22-23, 3-56.

Ivica ZVONAR, Dr. Fran Barac – svećenik, teolog i političar, *Podravski zbornik*, 28, Zagreb, 2002a, 176-186.

Ivica ZVONAR, Prinos poznavanju političkog djelovanja dr. Frana Barca, *Časopis za suvremenu povijest*, 34, br. 2, Zagreb, 2002b, 409-433.

Andrija ŽIVKOVIĆ, Dodatak k članku "Staroslavenska akademija u Krku", *Croatia Sacra: Arkiv za crkvenu povijest Hrvata*, 13-14/1944, br. 22-23, 57-60.

Andrija ŽIVKOVIĆ, Hrvatska Bogoslovska Akademija u Zagrebu, *Katolički list*, 79, Zagreb, 1928, br. 6, 73-74.

THE ROLE OF DR FRANE BARAC IN THE REORGANISATION OF THE CROATIAN
ACADEMY OF THEOLOGY 1926-1928

Summary

This work is based on archive sources and published articles from some church newspapers and discusses the events connected to the fusion of the Old Slavic Academy in Krk and Leon's Society in Senj with The Croatian Academy of Theology in Zagreb. The author is especially focused on the assemblies of The Croatian Academy of Theology Management Board where this subject was discussed. Here is also presented the activity of Dr Frane Barac who intensively and successively worked on uniting the mentioned society and reorganising The Croatian Academy of Theology, by writing letters and negotiating during the period between 1926 and 1928.

FRAN BARAC UND DIE VEREINIGUNG DER KROATISCHEN THEOLOGISCHEN
AKADEMIE MIT DER ALTSLAWISCHEN AKADEMIE UND DER "LEON-
ASSOZIATION"

Zusammenfassung

Aufgrund des Archivmaterials und der Daten aus der kirchlichen Presse werden in diesem Artikel die mit der Vereinigung der Altslawischen Akademie und der "Leon-Assoziation" gebundenen Geschehnisse ausführlich beschrieben. Besondere Aufmerksamkeit widmet der Autor den Sitzungen des Ausschusses der Kroatischen theologischen Akademie, wo über diese Problematik diskutiert wurde.

Der Autor betont die Tätigkeit von Dr. Fran Barac, der von 1926 bis 1928 an dem Problem der Vereinigung dieser Assoziationen und an der Reorganisation der Kroatischen altslawischen Akademie sehr intensiv beschäftigt war.